

Особливості малої прози Євгенії Кононенко

Čičko, Andrea

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:837795>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb](#)
[Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ISTOČNOSLAVENSKE JEZIKE I KNJIŽEVNOSTI
KATEDRA ZA UKRAJINSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
Ivana Lučića 3, ZAGREB

ANDREA ČIČKO

DIPLOMSKI RAD

OBILJEŽJA KRATKE PROZE JEVGENIJE KONONENKO

Mentor: dr. sc. Dariya Pavlešen

Zagreb, 2021.

ЗАГРЕБСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ВІДДІЛЕННЯ СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ І ЛІТЕРАТУР
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ
Івана Лучича 3, ЗАГРЕБ

АНДРЕА ЧИЧКО

ДИПЛОМНА РОБОТА

ОСОБЛИВОСТІ МАЛОЇ ПРОЗИ ЄВГЕНІЇ КОНОНЕНКО

Науковий керівник: д-р. філол. наук Дарія Павлешен

Загреб, 2021

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF EAST SLAVIC LANGUAGES AND LITERATURES
UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE
Ivana Lučića 3, ZAGREB

ANDREA ČIČKO

MASTER'S THESIS

**CHARACTERISTICS OF YEVHENIYA KONONENKO'S SHORT
PROSE**

Supervisor: Dariya Pavlešen, Ph.D.

Zagreb, 2021.

ЗМІСТ

1. ВСТУП.....	1
2. ЄВГЕНІЯ КОНОНЕНКО: ПРО АВТОРКУ	2
2.1. Життєпис	2
2.2. Творчість	2
2.2.1. Хронологічний список творів Євгенії Кононенко.....	2
2.2.2. Творчість письменниці у контекстах сучасної української прози та жіночої літератури.....	3
3. ТВІР: АРЧИБАЛЬД І ПАТРИЦІЯ.....	6
3.1. Оригінал	6
3.2. Переклад.....	10
3.3. Аналіз твору «Арчибальд і Патриція».....	13
4. ТВІР: ДІАМАНТИ ЛОРИ ЛИМАР	15
4.1. Оригінал	15
4.2. Переклад.....	21
4.3. Аналіз твору «Діаманти Лори Лимар»	27
5. ВИСНОВОК	30
6. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	32
7. РЕЗЮМЕ.....	34
7.1. SAŽETAK.....	34
7.2. SUMMARY	34

1. ВСТУП

Євгенія Кононенко – сучасна українська письменниця, яка почала писати на початку 1990-х років, і до сьогодні написала чимало літературних творів різних жанрів. Найзначнішою, однак, є її мала проза, особливості якої розглядатимуться в даній дипломній роботі. Євгенія Кононенко – одна з представниць так званої сучасної української жіночої прози, призначеної для жіночої читацької аудиторії. До цього часу на Кафедрі української мови і літератури Загребського університету не було написано жодної дипломної роботи, яка б стосувалася життя та творчості цієї письменниці, аналізувала її творчість чи містила переклад її творів. Єдиний твір Євгенії Кононенко, який був перекладений на хорватську мову – оповідання «Нові колготи». Переклад цього твору був надрукований у 2000 році в журналі *Коло*, його підготували Людмила Васильєва та Дамір Пешорда. Поки що це був єдиний твір Євгенії Кононенко, перекладений хорватською мовою, тому досі у Хорватії немає докладного огляду її творчості що вказує на актуальність даного дослідження. Твори Євгенії Кононенко досліджували численні українські літературознавці: М. Стрига, Н. Зборовська, І. Шарапа, А. Біла, Л. Шара, Л. Волошук, С. Філоненко, Н. Іванівна Фенко, Р. Харчук, Т. Тебешевська-Качак, О. Ульяненко, Г. Тарасюк, О. Соловей, О. Брайко, Д. Павлешен та інші.

У першому розділі дипломної роботи подається біографія та творчий шлях авторки. Подається також хронологічний список творів Євгенії Кононенко й зазначається декілька даних про творчість письменниці в контекстах сучасної української прози та жіночої літератури. У другому розділі подані оригінали, переклади та аналіз двох новел Євгенії Кононенко: «Арчибальд і Патриція» та «Діаманти Лори Лимар». У третьому розділі, на основі дипломної роботи, зроблено короткий висновок. Наприкінці знаходиться список використаної літератури, резюме українською, хорватською та англійською мовами й ключові слова.

2. ЄВГЕНІЯ КОНОНЕНКО: ПРО АВТОРКУ

2.1. Життєпис

Євгенія Кононенко – сучасна українська письменниця та перекладачка. Народилася 17 лютого 1959 року в Києві, де живе й сьогодні. У неї є син і дочка. 1981 року Євгенія Кононенко закінчила механіко-математичний факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка (тепер – Київський національний університет ім. Т. Шевченка). Авторка також у 1994 році закінчила французьку філологію у Київському університеті іноземних мов (тепер – Київський лінгвістичний університет). Євгенія Кононенко перекладає з англійської та французької мов, удостоєна численних літературних та перекладацьких премій та нагород. На даний час Кононенко працює науковою співробітницею в Українському центрі культурних досліджень та є членом Національної спілки письменників і Асоціації українських письменників.¹

2.2. Творчість

Євгенія Кононенко пише поезію, повісті, романи, новели, дитячі книги, культурологічні розвідки з тем популярної культури і гендерних питань та журналістські статті.² З упевненістю можна сказати, що авторка найбільш відома своїми короткими оповіданнями і новелами, тобто малою прозою. Мала проза письменниці також є темою численних наукових досліджень як в Україні, так і за кордоном. Окрім того, що письменниця є автором численних перекладів, її твори також перекладаються багатьма мовами – англійською, французькою, німецькою, російською, хорватською, чеською, польською, білоруською, фінською та японською.³ Хорватською мовою опубліковано переклад оповідання «Нові колготи» у журналі *Kolo*, 2000 – № 1.

¹ <https://starylev.com.ua/old-lion/author/kononenko-yevgeniya>

² <https://ukrreferat.com/chapters/rizne/proza-evgenii-kononenko.html>

³ <https://anetta-publishers.com/authors/4>

2.2.1. Хронологічний список творів Євгенії Кононенко

1. *Сестра* – повість (1996)
2. *Вальс першого снігу* – збірка поезії (1997)
3. *Колосальний сюжет* – книга оповідань (1998)
4. *Інфантазії: За мотивами поезій Клода Руа* – дитяча книга (2001, 2009)
5. *Імітація* – роман (2001, 2007, 2008)
6. *Зрада* – роман (2002)
7. *Ностальгія* – роман (2005, 2006, 2008)
8. *Без мужика* – збірка новел (2005, 2006, 2008)
9. *Повії теж виходять заміж* – збірка новел (2005, 2006, 2007)
10. *Новели для нецілованих дівчат* – збірка новел (2006, 2009)
11. *Жертва забутого майстра* – роман (2007)
12. *Неля, яка ходить по стелі* – дитяча книга (2008)
13. *Книгарня ШОК* – збірка новел та есе (2009, 2010)
14. *Бабусі теж були дівчатами* – підліткова книжка (2010)
15. *Російський сюжет* – роман (2012)
16. *Ностальгія* – роман (2013)
17. *КАТ* – збірка новел (2014, 2015)
18. *Симбалайн* – збірка короткої прози і поезій (2015)
19. *Останнє бажання* – роман (2015)
20. *Празька химера* – збірка короткої прози (2019)

2.2.2. Творчість письменниці у контекстах сучасної української прози та жіночої літератури

Хоча авторка почала писати на початку 90-х років минулого століття, через десять років Євгенію Кононенко бачимо у розквіті письменницької слави. У її творах часто зустрічається іронія, і авторка точно малює психологічні деталі героїв.⁴ Головні характеристики її прози – простота і стислість, а в самому центрі сюжету – герой, тобто переважно героїня, показана в одній із повсякденних життєвих ситуацій. Євгенія Кононенко є однією з представниць української жіночої літератури, яка ожила у 90-х

⁴ http://www.calvaria.org.ua/press.php?press_id=54

роках XX століття і представлена такими авторками, поетками, письменницями, літературознавицями, як Софія Павличко, Тамара Гундорова, Оксана Забужко та інші. Ці письменниці починають порушувати певні табу й аналізувати сексуальність у своїй творчості.⁵ Вони пишуть про сучасні жіночі проблеми по-новому та цікаво. Жіноча література – це умовна, не всіма науковцями прийнята назва творів, що здебільшого належать до постмодерністської літератури, написаної жінками, яка має деякі властиві їй риси.⁶ Їх цільова аудиторія – жінки, тому що жінка найкраще може ідентифікуватись зі змістом цих творів.

Твори Євгенії Кононенко представляють нову хвилю феміністичного дискурсу початку XXI століття, і вони унікальні своїм новаторським для української літератури поєднанням так званої жіночої прози з детективними розслідуваннями (ми можемо за це подякувати математичній освіті авторки).⁷ Прикладом цього є найвідоміший роман Євгенії Кононенко – «Імітація», але елементи детективного розслідування також зустрічаються в новелі «Діаманти Лори Лимар», який перекладатиметься та аналізуватиметься у продовженні даної дипломної роботи. У статті «Феміністичний триптих Євгенії Кононенко в контексті загальноукраїнської проблематики» звертаючи увагу на унікальність фемінізму у творчості Євгенії Кононенко науковиця Ніла Зборовська пише, що це явище у творчості письменниці «тісно пов'язане з неповторністю її самотності, відрази до пересічного жіночого життя, з її секретом перетворення особистого жіночого нещастя на мистецтво».⁸ У своїх творах Кононенко висловлює бунт, бунт проти традиційного припущення, що жінка створена для того, щоб бути хорошою дружиною та матір'ю. Жінка насправді набуває деяких типово «чоловічих» характеристик – вона легко вплутується у роман з чоловіками, не включаючи почуттів (приклад: «Діаманти Лори Лимар», «Нові колготи»). Кононенко руйнує межі того, що жінка повинна бути вірною лише одному чоловікові, і що шлюб для неї священний. Окрім детективних елементів та елементів створення образу сильної жінки, яка певним чином протистоїть чоловікам, творчість Євгенії Кононенко характеризується також особливим ностальгічним настроєм (приклад: «Ностальгія»,

⁵ <https://md-eksperiment.org/post/20170727-feministichnij-triptih-yevgeniyi-kononenko-v-konteksti-zagalnoukrayinskoyi-problematiki>

⁶ <https://md-eksperiment.org/post/20170727-hudozhnye-vidobrazhennya-problemi-mista-i-provinciyi-v-prozi-yevgeniyi-kononenko>

⁷ <https://md-eksperiment.org/post/20170727-feministichnij-triptih-yevgeniyi-kononenko-v-konteksti-zagalnoukrayinskoyi-problematiki>

⁸ <https://md-eksperiment.org/post/20170727-feministichnij-triptih-yevgeniyi-kononenko-v-konteksti-zagalnoukrayinskoyi-problematiki>

«Арчибальд і Патриція» тощо). Як зазначається на сайті *Міжнародний культурний портал Експеримент*, «головною проблемою творчості Кононенко є психологічне співжиття жінки та чоловіка. Письменниця розповідає про психологічну ситуацію жінки під час важливих, іноді доленосних, змін у суспільстві, коли відбувається злам колоніальних структур».⁹

Інший мотив, характерний для малої прози та романів авторки, який часто повторюється у її творах, це те, що «чоловіки зникають». Таке зникнення ми також побачимо у двох новелах, переклад яких є одним із завдань даної дипломної роботи. В одній з них батько і чоловік «зникає», тобто він йде на війну яка розгорнулася на Сході України у наш час, а в іншому випадку коханий чоловік несподівано зникає з життя закоханої жінки. Нижче наведені переклади цих новел, у яких ми зможемо помітити деякі з перерахованих вище характеристик прози Євгенії Кононенко.

⁹ <https://md-eksperiment.org/category/yevgeniya-kononenko>

3. ТВІР: АРЧИБАЛЬД І ПАТРИЦІЯ

3.1. Оригінал

Арчибальд і Патриція

То був найчорніший день мого життя. Ми залишали рідний дім і стали біженцями. Ми були з останніх, хто тікав із нашого містечка. Мати довго сподівалася, що стане краще, але ставало дедалі гірше. В сусідній восьмиквартирний будинок, такий, як наш, влучила бомба. Брат терпляче пояснював мені, як спрацював той підривний пристрій, та я не слухала його, в мене в голові було інше.

— Сідайте у вантажівку, я підкину вас до станції. О шостій буде йти потяг. Зараз садять без квитків. Доїдете до місця, де не стріляють, — сказав дядько Ніл, член місцевої самооборони. — Бо я везу сьогодні. А завтра будете пхатися пішки до станції. А може, завтра вже сюди «прийдуть вони».

«Прийдуть вони» — то найстрашніше. Відкладати нашу втечу ніяк не можна. Те, що ми беремо з собою, зібрано вже давно. Але... але ми тут лишаємо тих, кого не можемо забрати, і це найболючіше. Тому й цей день — найчорніший день мого життя.

Ми з матір'ю й братом усі втрьох з рюкзаками на плечах сидимо біля борту заваленої різним мотлохом вантажівки, міцно пригорнувшись одне до одного. Ми несемося до станції. А за вантажівкою щодуху летить наш Арчі. Ніколи не могла уявити собі, що він може так швидко бігати. Він летить не як пес дворянської породи, а як справжній гончак. Він не розуміє, як так: усі їдуть з дому, а його не взяли.

Вантажівка летить до станції на добрій швидкості, однак Арчі не відстає. Я плачу, я кричу йому:

— Арчі, ми не можемо взяти тебе з собою! Вибач нас! Нас не посадять у потяг з тобою!

А брат цього разу не каже мені, що я дурна зі своїми бабськими сльозами. Адже й він, дорослий парубок, теж може враз розплакатися. І тому він мовчить, коли я кричу до нашого песика:

— Арчі, милий, ми скоро повернемося! Це все скоро закінчиться! Арчі, милий!

А брат мовчить і відвертає голову, щоб не дивитися на Арчі. В нього на руках наша Патриція. Наша пухнаста чорно-біло-руда Паті. Але Паті не хоче нікуди їхати. Вона пручається і верещить. І брат намагається заспокоїти нашу пишну красуню, яку крихіткою подарували мені, коли я йшла в перший клас.

Наші Арчі й Паті відчайдушно протестують проти того, що сьогодні відбувається в цьому світі. Але ніхто не зважає на їхню собачо-котячу акцію протесту. Дядько Ніл жене вантажівку. Мати голосно читає «Отче наш», перекрикуючи свист вітру за бортом вантажівки. Я плачу і щось кричу Арчі. Брат бореться зі сльозами і з Паті, яка із усіх сил пручається. А вдалині знову почалася стрілянина. А з іншого боку нас вітає рятівний гуркіт залізничної станції.

Арчі відстав. Нашому білому синьоокому псу із рудими вухами забракло сил. Він біг дуже довго і, знесилений, більше не зміг, почав відставати. Мати перехрестилася, і я зрозуміла, чому: не пускати Арчі до потяга було б зовсім нестерпно. І тут Паті боляче дряпанула брата, аж він заверещав від несподіванки, і зістрибнула з вантажівки на повороті. І зникла в будяках при дорозі. І її пухнастий триколірний хвіст майнув у кущах на прощання. А брат став нервово шукати вологу серветку і пластир, щоб заліпити подряпини, які лишила Паті на його щоці.

Ми встигли на той потяг, і для нас для трьох знайшлася одна нижня полиця. А нагорі над нами лежала дівчина років вісімнадцяти із крихітним цуцням, яке тихо скиглюло всю дорогу і дозволяло себе погладити. Ми з братом періодично підводилися і робили це, і в нас не було сил спитати дівчину, як звуть її маленького попутника. Ми не могли ні з ким говорити про Арчі та Паті. Навіть із тою милою дівчиною.

Ми без пригод дісталися до місця, де не стріляють. А перезимували у великому гарному місті, значно кращому, ніж наше селище. Нам пощастило знайти стерпне житло. Ми з братом ходили до школи, мати знайшла тимчасову роботу. До нас навіть двічі приїздив наш батько у камуфляжі, у високих чоботах. Вони з братом вели чоловічі розмови про типи вибухівки і про безпілотні літаки, ми з матір'ю накривали на стіл.

А потім знайшовся підробіток і для нас із братом. Тричі на тиждень ми на кілька годин ходили в одну родину, де були кіт і собака, які не могли лишатися в хаті самі, коли господарі йшли на роботу. Поки брат гуляв із хазяйським ротвейлером, я сиділа із

гладким велюровим британцем і розповідала йому про Арчі й Паті. Господарі були задоволені, як ми піклуємося про їхніх улюбленців, а ми заробили трохи грошей.

А на весну ми повернулися додому. Знов-таки, все виглядало нібито не так і погано. Наш дім не висадили у повітря. В нашій квартирі хіба що вилетіли шибки. Так, схоже на те, що «вони» бували в нашому помешканні. Але в нас не було що взяти, тож «вони» пішли ні з чим.

— Добре, що не забрали сантехніку, — сказала мати, — бо в сусідів вигвинтили. А в нас стоїть.

По нашому селищу їздила вантажівка із шибками, які встановлювали миттєво. Це робив той самий дядько Ніл на тій самій вантажівці, яка відвозила нас на станцію в той день.

Паті ми не знайшли. Напевне її не було у світі живих. Вона була домашня киця, яка не виходила на вулицю. Те місце, де вона зістрибнула з вантажівки, було надто далеко від нашого дому... Якби ми її лишили в домі, вона б навряд чи дочекалася на нас.

Я намагаюся не думати про останні години моєї пухнастої Паті, яка так багато ночей спала на моїх ногах. Але мимоволі думаю. Мені здається, що то я сиджу в колючих кущах при дорозі й не розумію, де моє крісло у вітальні, де моє блюдечко в кухні, де моє ліжечко у спальні.

А наш Арчі вижив. Хто підготовував його в ту зиму? Можливо, «вони» кидали йому свої недоїдки?

Але Арчі не пробачив нас і не повернувся в наш дім. Він став бродячим псом, який іноді приходить на наше подвір'я, а потім іде в інше. Він блукає нашою вулицею, блукає коло школи і біля срібного солдата з автоматом, героя давньої, тепер вже зовсім ірреальної війни. Мати каже, щоб ми не підходили до нього. Бо білий хвіст Арчі, яким він завжди так весело вітав нас, тепер намертво залип поміж його задніх ніг. Отож, на думку матері, Арчі сказився. Як покусав — буде лихо.

Але Арчі сам не підходить до нас. Ми з братом виносимо йому їжу, ставимо в бляшанці біля бака зі сміттям. Якщо він поряд, то підходить і починає їсти. Але коли ми намагаємося наблизитися до нього, чомусь тікає, навіть недоївши.

Я сподіваюся, що він пробачить нас, хоча це, мабуть, нереально. Що Арчі одного дня підбіжить до мене, стрибне, торкнеться лапами моїх плечей, як він робив це раніше. І я зазирну в його сині очі, бо ж у нашого Арчі сині-сині очі, правда! І я сяду на траві за домом, а він покладе мені голову на коліна і розповість, що він пережив тої зими.

І я зрозумію твою собачу мову, Арчі!

3.2. Переклад

Arčibald i Patricija

Bio je to najmračniji dan moga života. Napustili smo rodni dom i postali smo izbjeglice. Bili smo među posljednjima koji su bježali iz našega gradića. Majka se dugo nadala da će biti bolje, ali postajalo je sve gore. Bomba je pala na susjednu zgradu od osam stanova, baš takvu poput naše. Brat mi je strpljivo objašnjavao kako funkcionira ta eksplozivna naprava, ali nisam ga slušala, imala sam nešto drugo u glavi.

– Sjedajte u kamion, odbacit ću vas do stanice. U šest kreće vlak. Sada puštaju bez karata. Doći ćete do mjesta gdje ne pucaju, – rekao je čiča Nil, član mjesne samoobrane. – Zato što ja danas vozim. A sutra ćete prošetati do stanice. A možda će već sutra ovamo „doći oni“.

„Doći će oni“ – to je najstrašnije. Nikako se ne može odgađati naš bijeg. Ono što uzimamo sa sobom pripremili smo već odavno. Ali... ali ovdje ostavljamo one koje ne možemo uzeti, i to je najbolnije. I zato je ovaj dan najmračniji dan moga života.

Nas troje (majka, brat i ja) s ruksacima na leđima sjedimo u prikolici kamiona zatrpanog raznom starudijom, čvrsto se priljubivši jedno uz drugo. Jurimo prema stanici. A iza kamiona svom snagom trči naš Arči. Nikada si ne bih mogla ni zamisliti da on može toliko brzo trčati. Trči ne kao pas plemenite pasmine, već kao pravi gonič. On ne razumije što je sad to: svi odlaze od kuće, a njega nismo uzeli.

Kamion juri prema stanici poprilično brzo, međutim Arči ne zaostaje. Ja plačem te mu vičem:

„Arči, ne možemo te povesti sa sobom! Oprosti nam! Neće nas ukrcati u vlak s tobom!“

A brat mi ovaj puta ne govori da sam blesava sa svojim bapskim suzama. Pa i on, odrastao momak, također bi se mogao odjednom rasplakati. I zato šuti dok ja vičem našem psiću:

„Arči, dragi, uskoro ćemo se vratiti! Uskoro će sve to završiti! Arči, dragi!“

A brat šuti i okreće glavu kako ne bi gledao Arčija. U naručju mu je naša Patricija. Naša pahuljasta crno-bijelo-crvena Pati. Ali Pati ne želi nikamo ići. Ona se opire i vrišti. A brat pokušava smiriti našu raskošnu ljepoticu koju sam dobila kada sam išla u prvi razred, dok je još bila mala mrvica.

Naši Arči i Pati očajnički prosvjeduju protiv toga što se danas događa na ovome svijetu. Ali nitko ne obraća pažnju na njihov pseće-mačji prosvjed. Čiča Nil juri kamionom. Majka naglas čita „Oče naš“, nadglasavajući zviždanje vjetra iza karoserije kamiona. Ja plačem i vičem nešto Arčiju. Brat se bori sa suzama i s Pati koja se svom snagom otima. U daljini je opet krenula pucnjava. A s druge nas strane dočekuje spasonosna tutnjava željezničke stanice.

Arči je zaostao. Našem bijelom plavookom psu crvenih ušiju ponestalo je snage. Trčao je vrlo dugo i, iscrpljen, više nije mogao, počeo je zaostajati. Majka se prekrižila, a shvatila sam i zašto: ne pustiti Arčija u vlak bilo bi sasvim nepodnošljivo.

Stigli smo na taj vlak i za nas troje našao se jedan donji ležaj. Gore iznad nas ležala je djevojka od osamnaest godina sa sićušnim psićem, koji je tiho cvilio cijelim putem te je dopuštao da ga se draga. Brat i ja povremeno smo ustajali i činili to, ali nismo imali snage pitati djevojku kako se zove njezina malena pratnja. Nismo mogli ni s kim razgovarati o Arčiju i Pati. Čak ni s tom dragom djevojkom.

Bez problema uspjeli smo doći do mjesta gdje ne pucaju. A zimu smo proveli u velikom lijepom gradu, mnogo ljepšem od našeg naselja. Posrećilo nam se pa smo pronašli prihvatljiv smještaj. Brat i ja smo išli u školu, majka je pronašla privremeni posao. U posjetu nam je čak dvaput dolazio otac u maskirnoj odjeći, u visokim čizmama. On i brat vodili su muške razgovore o vrstama eksploziva i o dronovima, a majka i ja postavljale smo stol.

A zatim se našao honorarni posao i za brata i mene. Tri puta tjedno odlazili smo na nekoliko sati do jedne obitelji, gdje su bili mačka i pas koji nisu mogli ostajati sami kod kuće kad su vlasnici išli na posao. Dok je brat šetao s plemenitim rotvajlerom, ja sam sjedila s glatkom, velurnom britanskom mačkom i pripovijedala joj o Arčiju i Pati. Vlasnici su bili zadovoljni kako smo se brinuli o njihovim ljubimcima, a mi smo zaradili ponešto novca.

A na proljeće smo se vratili kući. Ponovo je sve izgledalo kao da i nije toliko loše. Našu zgradu nisu dignuli u zrak. U našem su stanu odletjeli jedino prozori. Da, čini se da su „oni“ bili u našem stanu. Ali nama nisu imali što za uzeti, dakle „oni“ su otišli bez ičega.

„Dobro je što nisu uzeli sanitarije“, rekla je majka, „jer su susjedima demontirali. A kod nas su i dalje na mjestu.“

Našim naseljem vozio je kamion s prozorima za brzu ugradnju. To je činio taj isti čiča Nil u tom istom kamionu koji nas je onoga dana odvezao do stanice.

Pati nismo našli. Sigurno je nije bilo među živima. Ona je bila domaća maca koja nije izlazila na ulicu. To mjesto na kojem je iskočila iz kamiona bilo je predaleko od naše zgrade... Da smo je ostavili kod kuće, teško da bi nas dočekala.

Pokušavam ne razmišljati o posljednjim satima moje pahuljaste Pati, koja je toliko puno noći spavala na mojim nogama. Ali razmišljam protiv svoje volje. Čini mi se kao da sjedim u trnovitom grmlju pokraj ceste i ne razumijem gdje je moja fotelja u dnevnoj sobi, gdje je moj tanjurić u kuhinji, gdje je moj krevetić u spavaćoj.

A naš Arči je preživio. Tko ga je hranio te zime? Možda su mu „oni“ bacali ostatke svoje hrane?

Ali Arči nam nije oprostio i nije se vratio u našu zgradu. Postao je pas lutilica koji ponekad dolazi u naše dvorište, a zatim ode u drugo. Luta našom ulicom, luta oko škole i kraj srebrnog vojnika s mitraljezom, junaka davnog, sada već sasvim irealnog rata. Majka kaže da mu ne prilazimo. Jer Arčijev bijeli rep, kojim nas je uvijek tako veselo pozdravljao, sada se namrtvo zalijepio između njegovih stražnjih nogu. Dakle, po majčinom mišljenju, Arči je postao bijesan. Ako ugrize, neće biti dobro.

Ali Arči nam ne prilazi sam. Brat i ja mu donosimo hranu, stavimo je u limenku blizu kante za smeće. Ako je blizu, prilazi i počinje jesti. Ali kada mi pokušavamo prilaziti njemu, iz nekog razloga bježi, čak i ne pojevši do kraja.

Ja se nadam da će nam oprostiti, iako je to vjerojatno nerealno. Da će mi Arči jednoga dana pritrčati, skočiti, dodirnuti šapama moja ramena, kao što je to činio i prije. A ja ću zirnuti u njegove plave oči, jer naš Arči ima plave, plave oči, živa istina! I ja ću sjesti na travu iza zgrade, a on će mi položiti glavu na koljena i ispričati mi što je sve preživio te zime.

I razumjet ću tvoj pseći jezik, Arči!

3.3. Аналіз твору «Арчибальд і Патриція»

Дія цього твору відбувається зараз, тобто у наш час, під час збройних конфліктів з Росією на Сході України. Війна не є головною темою новели, але вгадується і впізнається під час прочитання, бо темою є наслідки війни, а саме такі семантичні лінії, як «покидання свого простору», «покидання близьких», «втеча», «відчуття провини перед залишеними напризволяще», «виживання», «втрата і сповідь», «повернення», «розуміння мови залишеного», «страх» і «невимовне».

Одним із наслідків цієї війни є велика міграція місцевого населення, що чітко показано в змісті самої новели. Назва «Арчибальд і Патриція» стосується імен домашніх тварин – собаки та kota, яких, на жаль, діти змушені залишити вдома, коли тікали від війни разом зі своєю матір'ю. Їхній батько, з іншого боку, залишився воювати, але двічі відвідав їх у новому великому місті, де вони були тимчасово розміщені. Щоб допомогти своїм батькам, головні герої цього твору, брат і сестра – школярі, знайшли підробіток. Вони піклувалися про одного собаку та kota, поки їхні господарі були на роботі. Це, окрім заробітку, полегшило їм одужання, примусове відторгнення від власних домашніх тварин, яких вони повинні були залишити у рідному місті. Дівчинка розповідала свої спогади про Арчибальда та Патрицію коту, за яким вона доглядала, тож їй було легше пережити втрату.

Після зими, проведеної поза рідним домом, герої новели повертаються додому, на звільнену, але знищену територію що знаходиться поблизу бойових дій. Герої новели більше ніколи не бачили свого kota Паті. Собака Арчі ще був у місті, але тепер він був бродячим псом і не дозволяв людям підходити до нього. Ця новела показує нам, як війна впливає на життя дітей. Через призму дитячого світосприйняття, втрати улюблених тварин проговорюється травма втрати загалом, травма покидання рідної оселі, розлуки з рідним середовищем і улюбленими домашніми тваринами та бажання проговорювання таких втрат з, ще неусвідомленою дитиною, терапевтичною метою. Війна забрала найкращих друзів у цих дітей – їхніх домашніх улюбленців, і їхня втрата являє собою невимовне горе дитинства. Зима, проведена в іншому місті, була відзначена ностальгією за рідним містом та за тими, кого вони мали залишити.

Таким чином, авторка у згаданій новелі частково відступає від основної лінії зображення, характерної для її творів. Євгенія Кононенко у новелі «Арчибальд і

Патриція» не вибудовує центральні жіночі образи, не іронізує, як це майстерно робить у великій кількості своїх оповідань, новел, повістей та романів, а зосереджує свою увагу на подієвості, показуючи надзвичайно легкою і простою мовою ситуацію травми, без патетики, моралізаторства чи узагальнення.

Отже, у даній новелі основним буде мотив «відсутнього» і ностальгія за ним, а також показ того, як і діти, повернувшись додому розуміють навіть собачу мову відчаю і розлуки. Фінал новели залишається відкритим, заповнюється наївним закликком та щирою дитячою вірою в те, що повернення і зближення можливі, навіть після всього пережитого.

4. ТВІР: ДІАМАНТИ ЛОРИ ЛИМАР

4.1. Оригінал

Діаманти Лори Лимар

Тепер таких жінок багато. Принаймні, суттєво більше, ніж було тоді. Але ця історія мала місце в радянські часи, коли жінок, незалежних від базових настанов своєї епохи, було мало. Була перша половина 80-х, коли, здавалося, контролювали все: і думки, і емоції. В телевізорі співав Кобзон, в театрах грали Собка, по кіноекранах крокували солдати радянської свободи. Але й тоді люди мислили, страждали, як могли, рвалися з тенет повсякдення.

Лора Лимар працювала в Інституті, куди я прийшла по закінченні навчання в університеті. То була гарна, елегантна і неодружена жінка. Вона була іногородня. Багато років винаймала навіть не кімнату, а куток. В неї склалися добрі стосунки із бабусею, власницею квартири, яка прописала її, а коли померла, квартира перейшла до Лори.

Хоча зовні її життя було непривабливим, Лорою мимоволі захоплювалися, бо її життя – то був її вибір. Чи не половина чоловіків нашого інституту в різні роки залицялися до Лори, не отримуючи заохочення. Вона подобалася і рядовим працівникам Інституту, і тим, хто вибився до Інститутського керівництва. Їй пропонували не лише серце, а й руку чоловіка, за радянськими критеріями, вельми забезпечені. А вона відхиляла їхні пропозиції, здається, навіть не розглядаючи їх.

Чи були у Лори романи? Були. Але завжди на її умовах: вона – королева, він – відданий лицар. Хтось із жінок сичав: цій Лорі подавай лише молодшого за неї. Але тої нелюбові, яка клубочиться навколо неординарної жінки, Лора Лимар не провокувала. Певне, тому, що ніколи не виявляла зневаги до жінок, не настільки популярних в чоловіків, як вона.

В СРСР середньостатистична жінка повинна була виявити чималі заповзяття й винахідливість, щоб вийти заміж. А до Лори само в руки йшло, а вона не брала. Втім,

може, вона й була права, хитали головами старші працівниці Інституту. От же ж скільки в нашому Інституті і розлучень, і невдалих шлюбів.

В нашому Інституті справді було багато і розлучень, і невдалих шлюбів. Але наші люди не здавалися ї, попри всі житейські провали, знову шукали кохання. Тож у нас в Інституті було й багато романів. Цьому сприяла приблизно однакова кількість чоловіків і жінок в колективі, плюс невелика завантаженість роботою в поєднанні з необхідністю перебувати в стінах Інституту повний робочий день. Романи були якісні: емоційні, драматичні, грішні. Нещасливо одружені (і щасливо одружені теж) крутили любов із розлученими. Інститутські романи рідко закінчувалось одруженням, навіть, якщо обоє були, так би мовити, «вільними». В мене теж тоді був роман. Із чоловіком, який раніше залицявся до Лори Лимар.

Одну половину працівників Інституту складали ті, хто товкся в ньому чи не все життя, другу – ті, хто затримувався в його стінах ненадовго. Лора Лимар була з числа перших, Марко Лащук – з числа других. Їй було тоді 45 років, йому – 35–36. Я дуже добре пам'ятаю, який привабливий то був чоловік. Він мав гарну посмішку, рідкі за СРСР шляхетні манери, вмів виявляти виняткову увагу до співрозмовника, добре приховував усвідомлення своєї чоловічої чарівності. А також був ерудит, чим також вмів не хизуватися.

Роман Лори і Марка розвивався на його умовах. Хоча він всіляко демонстрував свою відданість коханій жінці, ледь помітні деталі свідчили: вона в ньому зацікавлена більше, ніж він у ній. Невже королеви, закохуючись, перестають бути королевами?

– Дівчата! Ось якого красеня я відбила у вас, – реготала вона, беручи Марка під руку обома руками. І, хоча він при тому ніжно посміхався їй, в тій ніжності проглядала деяка поблажливість. Мимоволі народжувалося співчуття до Лори, чого ніколи не бувало раніше. Тим, хто хвалиться, зрештою, співчуваєш. Людина, яка хвалиться, завжди комічна.

Але все одно, то був один із найяскравіших романів Інституту. Пам'ятаю, як вони гуляли доріжками інститутського саду й збирали осіннє листя, не помічаючи, як уважно спостерігають за ними наші жінки.

– Але ж вони не можуть одружитися! – вигукнула одна з них.

– І не треба, це має перегоріти, – зітхнула інша.

Але задовго до перегорання, в самому розпалі, Марко зник. В нашій кімнаті знали, що він подав заяву про звільнення. Думали, і Лора знає. А вона, виходить, не знала.

Він був безпритульний, як багато працівників нашого інституту. Жив у якихось далеких родичів. Проте, в нього був автомобіль, бордова Лада, модель, яку сьогодні презирливо іменують «копійкою», а тоді мати таку було круто. Напередодні зникнення Марка після закінчення робочого дня ми святкували черговий день народження, що в Інституті відбувалося чи не щотижня. І мій тодішній був там, і Марко з Лорою були. А потім Марко підвозив нас. Вони з Лорою сиділи спереду, ми з моїм тодішнім ззаду. Я пам'ятаю, як мій брав мене за руку, а Лора в нас перед очима клала голову Маркові на плече. До почуття неймовірної легкості домішувалось незрозуміле відчуття неймовірної авантюристичності.

А наступного дня Лора прийшла до нашої кімнати, чого ніколи не бувало, бо Марко зранку бодай ненадовго завжди забігав до кімнати, де сиділа вона. А того дня прийшла вона й побачила його стіл неприродно охайним. Вчора вдень він прибирав його і роздаровував нам, сусідам по кімнаті, дрібнички свого нетривалого інститутського побуту: блокнотики, ручки, чашку, кімнатний термометр, вмонтований у статуетку дельфіна, портрет Хемінгуей. Мені дістався журнал із повістю «Сім днів у Гімалаях».

Лора трималася, рішуче уриваючи розмови про Марка, коли хтось питав її, куди він подівся. Певне їй було дуже зле, але на роботу вона ходила і службові обов'язки виконувала. І поступово відновлювала втрачену поставу королеви.

– Такий мужик, як Марко, не міг надовго затриматися навіть з такою, як наша Лора, – говорили в Інституті, поки не зосередили увагу на інших романах.

Невдовзі і я звільнилася з Інституту, який довго згадувала з ностальгійною приємністю. Завжди раділа навіть хвилинним зустрічам із колишніми колегами. Одного разу в театрі побачила Лору. Вона привітно помахала мені рукою. Я вийшла заміж. Не за того, з ким був роман в Інституті. В мене пішло зовсім інше життя. А трохи згодом і в усій нашій країні почалося зовсім інше життя. На зламі 80-х і 90-х я зустріла інститутського колегу Вітю. І ми з ним довго говорили про Інститут.

– Ти в курсі, що Лору Лимар викликали слідчі?

– Вона щось накоїла? – здивувалася я.

– Та ні! Це через ті давні справи з Марком Лащуком, пам’ятаєш, в них був роман?

– Такого не забудеш! А що ж накоїв Марко?

– Пару місяців тому, та ні, то було з-півроку тому, Господи, як летить час! Лора попросила мене побути для неї таксистом, – розповідав Вітя, в якого теж був автомобіль, світло-салатовий Запорожець, – Звичайно ж, я не міг відмовити нашій Лорі. Ми узгодили день і поїхали. То був якийсь такий незрозумілий закуток нашого міста, непримітний будинок у подвір’ї за парканом із брамою. Вона увійшла в ту браму, я чекав у машині. Повернулася з пакуночком в руках. Далі поїхали до неї. Зайшли в її квартиру, ти ж знаєш, де вона живе.

– Знаю, хоча й ніколи не бувала в неї.

– А я бував, іще коли була жива бабуся, її квартирна хазяйка. В них було класно. Затишно, по-доброму якось. І гарно, хоча й тісно. І от я ще раз побував там. Вона всадовила мене в крісло, попросила потримати принесений пакунок. А сама принесла гарні ювелірні шабатурочки. Порожні. Взяла з моїх рук той пакунок, розрізала ножицями папір, цупкий, як на пошті. Всередині були непримітні картонні коробочки, де на ваті лежали жіночі прикраси. Вона виймала їх, і те кольє, і сережки, і кільце сяяли, аж горіли, як на портретах герцогинь в картинних галереях!

Потім Лора з Вітею пили чай. Як він второпав з тої розмови, в Лори були дореволюційні діаманти, якісь унікальні, не такі, які за неадекватні до радянських доходів гроші продавалися в радянських ювелірних крамницях в брежнєвські часи. Лориним діамантам в радянській фінансовій системі не було ціни.

А я в одному товаристві чула розповідь старого ювеліра, що справді таке могло бути: не здані в 20-ті роки на вимогу ВЧК коштовності лежали в родинних схованках, чекаючи кращих часів. Експропріювавши чимало золота й каменів в приватних осіб, радянський істеблішмент на якомусь етапі припинив цю діяльність. Ті, хто примудрився зберегти фамільні прикраси, законно володіли тим, що могло коштувати неймовірних грошей. Але продати ті штучки можна було лише кримінально, посміхався ювелір.

– І в Лори були такі діаманти? Де ж вона їх взяла?

– Не знаю. Я спитав, до речі, але їй хотілося говорити про інше. Але вона була законною власницею тих коштовних прикрас. І ними заволодів Марко Лащук.

– Тобто вкрав, виходить.

– Виходить. Прийшовши до пам'яті після його зникнення і виявивши зникнення діамантів, Лора заявила до міліції про викрадення історичних коштовностей.

Вітя приголомшив мене. Ми деякий час мовчали, а потім я спитала:

– А як діаманти повернулися до Лори? Марко на чомусь попався?

– На митниці при перетині кордону з тими діамантами затримали якусь людину, особа якої для цієї історії значення не має.

– Не Марка?

– Ні. Лора розповідала, що їй показували фотографії затриманого в різних ракурсах, вона його вперше бачила. Але впізнала свої прикраси, які, наче зниклі люди, були в розшуку. Вона змогла засвідчити усі їхні подряпинки, і де випав один камінець, і про напис на каблучці.

– «Омнія транзеунт»? – спитала я.

– Що? – не второпав Вітя, а я згадала, що Марко знав навіть «Аколь овер»... Але, нічого не пояснюючи Віті, я нетерпляче попросила його розповідати, що було далі.

– А далі, склавши численні протоколи, змусивши її поставити купу підписів, діаманти Лорі повернули. І я їх разом підвозив додому.

– Але як той Марко Пекельний довідався, що в Лори були такі коштовності? Хай навіть він бував у її помешканні як близький друг, невже вона настільки розкривалася йому? Вона ж мала смак, не носила в Інституті нічого недоречного.

– Так, наша Лора – аристократка. Одягається гарно, але ніколи ні декольте, ні розрізів «я вся ваша», як в інших наших дам.

– Уявляю, аби такі діаманти мали наші інститутські дури! Ото б хвалилися!

Ми з Вітею поговорили про елегантні речі Лори Лимар, які підкреслювали її унікальність: стильні піджачки, ідеально підігнані спідниці, плетені костюми,

артистичні светри. Лора в умовах радянських дефіцитів була добре вбрана не тому, що діставала одяг з-за кордону, а тому, що мала майстринь, які шили і плели на замовлення. В радянські часи гарні речі на жінці значили набагато більше, ніж зараз.

– Але то не були речі, з якими одягають діаманти. За якої нагоди могла б Лора одягти їх? В нашій країні такої нагоди просто й бути не могло.

– Здається, я знаю відповідь на твоє питання, – посміхнувся Вітя.

Тоді СРСР ще не розпався, але радянські часи вже скінчилися, і гучно заговорили про шарм світського життя, який придушувала радянщина. Тож Вітя побажав Лорі, щоб в неї нарешті стався такий бенкет, коли з'явиться нагода одягти її неймовірні прикраси, які саме повернулися до неї. А вона відповіла, що мала таку нагоду і за СРСР. Побачення з коханим – то найрозкішніший бенкет в будь-які часи, навіть в застійні. Тоді, як маєш діаманти, то одягнеш їх навіть без бальної сукні...

– Отже, вона одягала ті діаманти для Марка у зовсім інтимній ситуації?

– Схоже на це.

Я згадала пряму поставу Лори, її тонку талію, впевнену ходу. Незнайомі приймали її зі спини за молоду дівчину. Але, як тріщинки на древній фресці, зморшки навколо її зелених ледь підмальованих очей свідчили, що вона не дівчина, і вже давно.

– Тоді хай не скаржиться, що діаманти зникли, – сказала я.

– Вона й не скаржилася, зрештою...

Відтоді минуло багато років, але я й досі не можу додумати до кінця ті думки, які спалахнули в моїй голові, коли я довідалась про закінчення історії Лори й Марка. То була історія не кохання, а чогось іншого. Марко виявився не відважним радянським донжуаном, а досвідченим авантюристом. Чому дії пройдисвітів викликають жар переживань, який рідко викличе щира закоханість? Якщо Вітя вірно передав усі акценти, Лора й далі згадувала Марка з деякою приємністю й гордістю. Проте, вона таки подала на нього в міліцію. Хоча, хто знає, які були глибинні мотиви? Може, сподівалася, що його знайдуть і повернуть їй?

Але знайшли й повернули Лорі Лимар не Марка Лашука, а її діаманти.

4.2. Переклад

Dijamanti Lore Limar

Sada ima mnogo takvih žena. U najmanju ruku, znatno više nego što je bilo tada. No, ova se pripovijest zbila u sovjetsko doba, kada je bilo malo žena neovisnih o temeljnim smjernicama svoje epohe. Bila je to prva polovina 80-ih, kada su, činilo se, kontrolirali sve: i misli i emocije. Na televiziji je pjevao Kobzon, u kazalištima su igrali Sobka, a filmskim platnima koračali su vojnici sovjetske slobode. Ali i tada su ljudi mislili, trpjeli koliko su mogli, trgali se iz mreže svakodnevice.

Lora Limar radila je na Institutu, gdje sam ja došla nakon što sam završila školovanje na fakultetu. To je bila lijepa, elegantna i neudata žena. Bila je iz drugog grada. Dugi niz godina iznajmljivala je čak ne sobu, već kutak. Imala je dobre odnose s bakom, vlasnicom stana kod koje je bila prijavljena, a kad je umrla, stan je dodijeljen Lori.

Iako je izvana njezin život bio neprivlačan, Lori su se nehotice divili, jer njezin je život bio njezin izbor. Gotovo polovica muškaraca našeg instituta različitih godina udvarala se Lori, bez ikakvog povoda. Sviđala se i običnim zaposlenicima Instituta i onima koji su se probili do uprave Instituta. Nudili su joj je ne samo srce, već i mušku ruku (čvrsti oslonac – odnosno udaju, brak op. prev.), prema sovjetskim kriterijima vrlo dobrostojeću. A ona je odbijala njihove prijedloge, čini se, čak ni ne razmotrivši ih.

Je li Lora imala neke romanse? Imala ih je. Ali uvijek pod njenim uvjetima: ona je kraljica, on odani vitez. Neke od žena psikale su: „Ovoj Lori samo daj nekoga mlađeg od nje.“ No onu mržnju, koja se stvara prema izvanrednim ženama, Lora Limar nije izazivala. Vjerojatno zato što nikada nije pokazivala omalovažavanje prema ženama koje nisu bile toliko popularne među muškarcima, poput nje.

U SSSR-u prosječna je žena morala pokazati dovoljno veliku poduzetnost i snalažljivost kako bi se udala. A Lori je to samo polazilo za rukom, ali nije iskorištavala. „Uostalom, možda je i bila u pravu“, kimali su glavom stariji zaposlenici Instituta. „Eto koliko ima u našem Institutu te razvoda, te nesretnih brakova.“

U našem je Institutu bilo uistinu mnogo i razvoda i nesretnih brakova. Ali naši se ljudi nisu predavali i unatoč svim životnim neuspjesima ponovno su tražili ljubav. Tako da je kod

nas u Institutu bilo mnogo romansi. Tome je išao u prilog približno isti broj muškaraca i žena u kolektivu, plus mali obujam posla u kombinaciji s neophodnosti da se unutar četiri zida Instituta boravi puno radno vrijeme. Romanse su bile kvalitetne: emocionalne, dramatične, grešne. Nesretno oženjeni (i sretno oženjeni također) imali su afere s razvedenima. Institutske romanse rijetko su rezultirale brakom, čak i ako su oboje bili, kako bi se reklo, "slobodni". I ja sam tada imala romansu. S muškarcem koji se prethodno udvarao Lori Limar.

Polovicu zaposlenika Instituta činili su oni koji su "zaglibili" u njemu gotovo cijeli život, a drugu polovicu – oni koji su se kratko zadržavali u njegova četiri zida. Lora Limar bila je među prvima, a Marko Laščuk među drugima. Ona je tada imala 45 godina, on 35 – 36. Sjećam se vrlo dobro kakav je privlačan muškarac to bio. Imao je lijep osmijeh, za SSSR rijetke, plemenite manire, znao je pokazivati izuzetnu pozornost prema sugovorniku, dobro je skrivao da je svjestan svog muškog šarma. A bio je i erudit, čime se također nije hvalisao.

Romansa između Lore i Marka razvijala se pod njegovim uvjetima. Iako je na sve moguće načine pokazivao svoju odanost voljenoj ženi, jedva primjetni detalji svjedočili su tome da je ona više zainteresirana za njega, nego on za nju. Zar kraljice prestaju biti kraljice kada se zaljube?

„Djevojke! Eto kakvog sam vam ljepotana oduzela“, hihotala se, primajući Marka pod ruku objema rukama. I, iako joj se on pritom nježno osmjehnuo, iz te je nježnosti izvirivala neka popustljivost. Nehotice se rodilo suosjećanje prema Lori, nešto čega nikada prije nije bilo. Na kraju suosjećate s onima koji se hvale. Osoba koja se hvali uvijek je komična.

No ipak, bila je to jedna od najsajnijih romansi Instituta. Sjećam se kako su šetali stazicama institutskog vrta i skupljali jesenje lišće, ne primjećujući koliko su ih naše žene pomno promatrale.

„Ali oni se ne mogu vjenčati!“, uzviknula je jedna od njih.

„Pa i ne bi trebali, izgorjet će to“, uzdahnula je druga.

No, mnogo prije izgaranja, u punome jeku veze, Marko je nestao. U našem smo uredu znali da je predao molbu za otkaz. Mislili smo da zna i Lora. A ona, ispostavilo se, nije znala.

Nije imao vlastiti dom, kao ni mnogi zaposlenici našeg instituta. Živio je kod nekih dalekih rođaka. Međutim, imao je automobil, bordo Ladu, model koji danas prezirno nazivaju „kopejka“, a tada ga je bilo *cool* imati. Uoči Markova nestanka, nakon završetka radnog dana, slavili smo još jedan rođendan, što se u Institutu događalo gotovo svaki tjedan. I moj tadašnji

je bio tamo, a bili su i Marko i Lora. A zatim nas je Marko vozio kući. On i Lora sjedili su naprijed, a moj tadašnji i ja iza. Sjećam se da su me moj primio za ruku, a Lora je pred našim očima položila glavu na Markovo rame. Osjećaj nevjerojatne lakoće miješao se s neshvatljivim osjećajem nevjerojatnog avanturizma.

Sljedećeg je dana Lora došla u naš ured, što se nikada nije događalo, jer je Marko ujutro uvijek barem na kratko dotrčao do ureda u kojem je sjedila ona. A toga je dana došla i vidjela njegov stol koji je bio neprirodno uredan. Jučer ga je po danu pospremio i nama, kolegama iz ureda, poklonio je sitnice svojeg kratkotrajnog institutskog života: notes, olovke, šalicu, sobni termometar ugrađen u kipić dupina, Hemingwayev portret. Meni je pripao časopis s pripovijetkom "Sedam dana na Himalaji".

Lora se držala nekako, odlučno prekidajući razgovore o Marku kada bi je netko pitao gdje je to on nestao. Sigurno joj je bilo muka, ali odlazila je na posao i vršila službene dužnosti. I postupno je obnavljala izgubljeni status kraljice.

„Takav muškarac, kao što je Marko, nije se mogao dugo zadržati čak ni s takvom, kao što je naša Lora“, govorili su u Institutu, sve dok se nisu usredotočili na druge romanse.

Ubrzo sam i ja dala otkaz na Institutu, kojeg sam se dugo prisjećala s nostalgичnom dragošću. Uvijek sam se radovala čak i kratkim susretima s bivšim kolegama. Jednom sam vidjela Loru u kazalištu. Ljubazno mi je mahnula. Ja sam se udala. Ne za onoga s kim sam imala romansu na Institutu. Kod mene je započeo potpuno drugačiji život. A malo kasnije je i u cijeloj našoj zemlji počeo potpuno drugačiji život. Na prijelazu 80-ih i 90-ih susrela sam kolegu s Instituta, Vitju. Dugo smo razgovarali o Institutu.

„Znaš li da su istražitelji zvali Loru Limar?“

„Je li učinila nešto?“, začudila sam se.

„Ma ne! To je zbog onih starih afera s Markom Laščukom, sjećaš li se da su imali romansu?“

„To se ne zaboravlja! A što je to Marko učinio?“

„Prije par mjeseci, ma ne, bilo je to prije pola godine, Gospode, kako vrijeme leti! Lora me zamolila da joj budem taksist“, pričao je Vitja, koji je također imao automobil, svjetlozeleni Zaporozjac, „Pa naravno, nisam mogao odbiti našu Loru. Dogovorili smo dan i krenuli. Bio je to nekakav neshvatljiv zakutak našeg grada, neprimjetna zgrada u dvorištu iza

ograda s kapijom. Ona je ušla na tu kapiju, ja sam čekao u autu. Vratila se s paketićem u rukama. Zatim smo otišli do nje. Ušli smo u njezin stan, ti znaš gdje ona živi.“

„Znam, iako nikad nisam bila kod nje.“

„A ja sam znao ponekad svratiti, još dok je bila živa baka, njezina stanodavka. Kod njih je bilo odlično. Spokojno, nekako dobro. I lijepo, iako i tijesno. I tako sam ja još jednom bio tamo. Posjela me na stolac i zamolila da pridržim doneseni paket. A ona je donijela lijepe zlatarske škrinjice. Prazne. Uzela mi je taj paket iz ruku i škarama razrezala papir, čvrst kao na pošti. Unutra su bile neprimjetne kartonske kutijice u kojima je na vati ležao ženski nakit. Izvlačila ga je, a ta ogrlica, i naušnice, i prsten, kao da su gorjeli, kao na portretima vojvotkinja u umjetničkim galerijama!“

Zatim su Lora i Vitja pili čaj. Koliko je on shvatio iz tog razgovora, Lora je imala predrevolucijske dijamante, neke unikatne, a ne one koji su se u Brežnjevljevo doba prodavali u sovjetskim draguljarnicama za novac koji nije bio adekvatan sovjetskim prihodima. Lorini dijamanti u sovjetskom financijskom sustavu nisu imali cijenu.

A ja sam u jednom društvu čula starog draguljara kako govori da bi to zaista tako i moglo biti: dragocjenosti koje nisu predane u 20-im godinama na zahtjev ČEKA stajale su u obiteljskim riznicama, čekajući neka bolja vremena. Nakon što je ekspropirao mnogo zlata i dragog kamenja od privatnih osoba, sovjetski je establišment u nekom trenutku prekinuo tu aktivnost. Oni koji su se snašli i sačuvali obiteljski nakit legalno su posjedovali ono što je moglo koštati nevjerojatan iznos novca. „Ali ti komadi mogli su se prodati samo na kriminalan način“, nasmiješio se draguljar.

„I Lora je imala takve dijamante? Pa gdje ih je nabavila?“

„Ne znam. Pitao sam, u stvari, ali htjela je razgovarati o nečem drugom. Ali ona je bila zakonita vlasnica tog dragocjenog nakita. A njega je prisvojio Marko Laščuk.“

„Dakle, zapravo je ukrao.“

„Zapravo je. Nakon što je došla pameti nakon njegova nestanka i nakon što je otkrila nestanak dijamanta, Lora je prijavila policiji krađu obiteljskih dragocjenosti.“

Vitja me je zaprepastio. Neko smo vrijeme šutjeli, a onda sam upitala:

„A kako su se dijamanti vratili Lori? Je li se Marko negdje spotaknuo?“

„Na carinarnici su pri prelasku granice s tim dijamantima zaustavili neku osobu, osoba koja uopće nije bitna u ovoj priči.“

„Nisu Marka?“

„Ne. Lora je pričala kako su joj pokazivali fotografije uhićene osobe iz različitih kutova snimanja, vidjela ga je prvi put. No, prepoznala je svoj nakit za kojim se tragalo kao za nestalim ljudima. Mogla je svjedočiti o svim njihovim ogrebotinama, i gdje je ispao jedan kamenčić, i koji se natpis nalazi na prstenu.“

„*Omnia transeunt?*“, pitala sam.

„Što?“, Vitja nije razumio, a ja sam se sjetila da je Marko znao čak i *Hakol over...* Ali, ne objašnjavajući ništa Vitji, nestrpljivo sam ga zamolila da mi ispriča što se dalje dogodilo.

„A onda, sastavljajući brojne protokole, prisilili su Loru da potpiše gomilu papira i vratili joj dijamante. Zajedno smo ih dovezli kući.“

„Ali kako je taj vražji Marko saznao da Lora ima takve dragocjenosti? Čak i ako je boravio u njezinom stanu kao bliski prijatelj, zar mu se toliko otvorila? Pa ona je imala ukusa, nije u Institutu nosila ništa neprikladno.“

„Da, naša je Lora aristokratkinja. Lijepo se odijeva, ali nikada ni dekoltea ni proreza u stilu *cijela sam vaša*, kao što je to kod drugih dama.“

„Mislim si, kada bi naše institutske glupače imale takve dijamante! Koliko bi se samo šepurile!“

Vitja i ja razgovarali smo o profinjenim stvarima Lore Limar, koje su naglašavale njezinu unikatnost: elegantni kaputi, savršeno izglačane suknje, pletena odijela, umjetnički džemperi. U uvjetima sovjetskih deficita, Lora je bila dobro odjevena ne zato što je odjeću nabavljala u inozemstvu, već zato što je imala majstorice koje su šivale i plele po narudžbi. U sovjetsko vrijeme lijepe su stvari za ženu značile mnogo više nego sada.

„Ali to nisu bile stvari s kojima se nose dijamanti. U kojoj ih je prigodi Lora mogla nositi? U našoj zemlji takvih prilika jednostavno nije moglo biti.“

„Mislim da znam odgovor na tvoje pitanje“, nasmiješio se Vitja.

Tada se SSSR još nije raspao, ali je sovjetsko doba prošlo, te se glasno govorilo o šarmu otmjenog života, koji je sovjetizacija gušila. Stoga je Vitja poželio Lori da napokon

ima takvu zabavu kada se ukaže prilika da nosi svoj nevjerojatan nakit, koji joj se upravo vratio. A ona je odgovorila da je i za vrijeme SSSR-a imala takvu priliku. Sastanak s voljenom osobom najraskošnija je zabava u bilo koje vrijeme, čak i u vrijeme brežnjevskog (dodala prevoditeljica) „zastoja“. Stoga, ako imaš dijamante, možeš ih nositi čak i bez haljine za bal...

„Dakle, nosila je te dijamante za Marka u sasvim intimnoj situaciji?“

„Tako se čini.“

Prisjetila sam se Lorinog ispravnog držanja, njezinog tankog struka i samouvjerenog hoda. Stranci, kada bi je vidjeli s leđa, mislili bi da je mlada djevojka. No, poput pukotina na drevnoj fresci, bore oko njezinih zelenih, jedva našminkanih očiju svjedočile su tome da ona nije djevojka, i to odavno.

„Onda neka se ne žali što su dijamanti nestali.“, rekla sam.

„Na kraju krajeva, i nije se žalila...“

Od tada je prošlo mnogo godina, ali još uvijek ne mogu posložiti do kraja te misli koje su mi buknule u glavi kada sam saznala za kraj Lorine i Markove priče. To je bila priča ne o ljubavi, već o nečem drugom. Ispostavilo se da Marko nije odvažan sovjetski *donžuan*, već iskusan avanturist. Zašto postupci probisvijeta izazivaju žar uzbuđenja, koji rijetko izaziva iskrena ljubav? Ako je Vitja sve vjerno prenio, Lora se i dalje prisjećala Marka s nekom dragošću i ponosom. Međutim, ipak je podnijela tužbu protiv njega. Iako, tko zna koji su bili pravi motivi? Možda se nadala da će ga pronaći i vratiti joj ga?

Ali pronašli su i vratili Lori Limar ne Marka Laščuka, već njezine dijamante.

4.3. Аналіз твору «Діаманти Лори Лимар»

Новела «Діаманти Лори Лимар» надрукована в останній збірці Євгенії Кононенко під назвою «Празька химера», яка вийшла 2019 року. На відміну від новели «Арчибальд і Патриція», у цьому творі ми маємо імена героїв, тобто безпосередні герої іменуються, а не просто ведуть розповідь від першої особи та згадують-переповідають події зі свого життя. Головна героїня – Лора Лимар, красива й успішна, але незаміжня 45-річна жінка.

Оповідачка, ім'я якої нам невідомо, розповідає нам про події що розгорталися нещодавно, від першої особи. Подобиці з життя Лори Лимар, які вона розповідає нам, відомі їй, тому що вони були подругами і колегами по роботі. Дія відбувається за радянських часів, у першій половині 1980-х років. Авторка чудово, за допомогою кількох речень передає атмосферу і побут того часу. Місце дії невідоме, але ми знаємо, що Лора з іншого міста, а не з того, де відбувається дія та пізніше у новелі впізнаємо назви київських вулиць.

Це ще одна вагома і дозволимо собі сказати, визначальна особливість не тільки малої прози, а творчості Євгенії Кононенко загалом – топос рідного міста, тобто Києва. Київ як місто, тло подій та один з героїв, виступає у переважній більшості її творів. Отже, можемо зазначити, що Євгенія Кононенко не просто урбаністична авторка, а скриптор саме київського топосу, якому залишається вірною протягом багатьох років.

У новелі «Діаманти Лори Лимар» ми дізнаємося про головну героїню, Лору Лимар, знаємо, що вона працює в Інституті, що виглядає красиво і вишукано, одним словом – це жінка, яка дбає про себе і поважає себе. Тому в неї закохується багато чоловіків, також працівників Інституту. Ми дізнаємось, що в Інституті зазвичай буває, що співробітники вступають у любовні стосунки, і що подібні романи для них не є якоюсь дивовижною. Незважаючи на численних залицяльників, Лору взагалі не цікавив шлюб, а інші співробітники захоплювалися нею через такий спосіб життя, та їй багато співробітниць також заздрило. Вона могла мати кого бажала, але її ніхто не цікавив. Аж поки одного разу в Інституті не з'явився новий співробітник, Марко Лащук.

Марко Лащук був приблизно на 10 років молодший за неї, що насправді не дивно, тому що Лора часто вступала в романи з молодшими чоловіками. Він був гарного вигляду і мав приємні манери, все, що вона сама мала. У кожному з попередніх

романів Лори вона була головною, вона була «менш закоханою». Але цього разу все було інакше. Лора закохалася в Марка і змінила своє попереднє ставлення до стосунків. Хоча їхнє кохання здавалося ідилічним, за одну ніч усе раптом змінилося. Марко безслідно зник, а разом з ним і дорогоцінні діаманти, які належали Лорі Лимар.

Деталі історії про вкрадені діаманти ми дізнаємося з розмови оповідачки з колишнім колегою Вітею. Марко Лащук скористався моментом слабкості жінки, яка закохалася в нього, і безперечно довіряла йому. Одного разу вона одягла свої дорогі прикраси на себе в інтимній ситуації зустрічі з коханцем, коли вони залишилися наодинці. Марко Лащук скористався її довірою і відданістю та обманув закохану жінку. Колись сильна жінка, жінка, яка не мала потреби одружуватися і для якої чоловік не був найважливішим чинником у житті, зрештою була обманута чоловіком. Більше, ніж викрадені прикраси, її боліло те, що він також викрав її серце. А потім безслідно зник. Лора повідомила про крадіжку діамантів у поліцію, і вони були знайдені. Однак Марко Лащук ніколи не був знайдений, і ми можемо зробити висновок з слів оповідачкою, що його повернення все одно зробило б Лору щасливішою ніж повернуті діаманти.

Ця новела є прикладом витонченої і водночас безпосередньої оповіді, характерної для української жіночої прозової традиції, однією з визначних представниць якої є Євгенія Кононенко. «Євгенія Кононенко виражає побачене, не деформуючи його надто строгим коментуванням, не нав'язуючи апріорно вироблених оцінок, концепцій. Авторські оцінки ніде не переважають над цілісними позиціями персонажів. Письменниця підкреслює їхню неоднозначність, плинність.»¹⁰

У цьому творі показана сильна жіноча особа, яка дбає про свій вигляд, про свою кар'єру та поведінку щодо інших людей. Міф про шлюб і материнство як головну мету життя жінки відкидається. Ця жінка, Лора Лимар, незалежна від чоловіків, з часом закохується і втрачає розум та попередню властиву їй рівновагу, а її коханий чоловік зраджує їй. Ситуація представлена реалістично, авторка вказує на це, що навіть, здавалося б, найсильніші жінки мають свої слабкі сторони. Все ж, ця зраджена коханцем жінка не зраджує собі і залишається вірною своїм переконанням, що викликає повагу оповідачки і напевно читачів також. Отже, у новелі «Діаманти Лори Лимар» присутні характерні для творчості Євгенії Кононенко семантичні лінії і мотиви, такі як от: «сильна жінка», «індивідуальність на протигагу масі», «вільне кохання»,

¹⁰ <https://md-eksperiment.org/category/yevgeniya-kononenko>

«чоловік як інший», «атмосфера доби», «урбаністичні мотиви», «топос міста», «зрада», «меркантильність», «ностальгія», «іронія», «щирість». Євгенія Кононенко знову виступає майстерною письменницею, чії твори на тлі доби показують окремі жіночі долі, драму та іронію життя у буденних ситуаціях нашого часу.

5. ВИСНОВОК

Метою даної дипломної роботи було представити особливості малої прози сучасної української письменниці Євгенії Кононенко на прикладі двох її нещодавно написаних новел та їхнього перекладу на хорватську мову. Крім того, метою було наблизити творчість цієї авторки, однієї з представниць сучасної української жіночої прози, читачам у Хорватії. Психологічні деталі героїв новели «Арчибальд і Патриція», характерні для творчості Євгенії Кононенко загалом, не деталізуються у самому художньому творі, але читачі приходять до них самотійно, через розповідь, тобто події і сам спосіб наративності. У новелі «Діаманти Лори Лимар» сама оповідачка зазначає деякі найважливіші характеристики головної героїні. Це лише одна з відмінностей цих двох новел. Порівнюючи два твори однієї авторки, які представлені в цій дипломній роботі, можна чітко показати, що Євгенія Кононенко успішно пише твори абсолютно різних спрямувань, абсолютно різними способами. Незважаючи на безліч відмінностей між новелами «Арчибальд і Патриція» та «Діаманти Лори Лимар», у них є щось спільне, а це простота та стислість, що загалом характеризує прозу Євгенії Кононенко. Твори цієї авторки також характеризуються персонажами, зображеними у повсякденних життєвих ситуаціях, що ми також можемо побачити в обох новелах, їх перекладі на хорватську мову та у аналізі художніх текстів у даній дипломній роботі.

Творчість Євгенії Кононенко зосереджена на головних героїнях-жінках. Вони сильні жінки, жінки, яким не цікаві шлюб і материнство. Вони живуть своїм життям так, як вважають за потрібне, ігноруючи деякі очікування, які суспільство зазвичай має щодо жінок. У новелі «Діаманти Лори Лимар» ми бачимо жінку, кар'єра якої є найважливішою у її житті та яка живе тим життям, яке їй підходить, хоча суспільство насправді засуджує її (наприклад: вона вступає у вільні любовні стосунки з молодшими чоловіками). Любовні стосунки – поширена тема у творчості Євгенії Кононенко. У цьому випадку жінка була обдурена чоловіком, і тут її слабкості виходять на перший план. Герої творів Євгенії Кононенко не досконалі – їхні слабкості завжди проявляються, що полегшує читачам (та, насамперед, читачкам) ідентифікуватися з героями. Ще одна риса, характерна для її творчості – іронія життя. Це також чітко можна побачити на прикладі останньої перекладеної і аналізованої новели. Дуже важливо підкреслити, що авторка подає топос свого рідного міста – Києва, як це майстерно робить і в багатьох інших своїх творах.

З іншого боку, новела «Арчибальд і Патриція» показує зовсім інші мотиви, які також характерні для творчості Євгенії Кононенко, і найважливішим з них є ностальгія. У цій новелі немає центрального жіночого персонажа, як це буває в більшості її творів. Схожість новели «Арчибальд і Патриція» з новелою «Діаманти Лори Лимар» увиразнюється мотивом втрати – в одній новелі втрачаються кохані тварини, а в іншій – відбувається втрата коханої людини. В обох новелах ми також бачимо надію – герої сильно сподіваються, що втрачене колись повернеться до них. Євгенія Кононенко використовує власний спосіб написання, щоб дуже наочно показати читачам, як втрата близьких впливає на людей.

У цій дипломній роботі, на прикладі двох абсолютно різних, але в деякому відношенні схожих творів сучасної української письменниці Євгенії Кононенко показано особливості і майстерність авторського письма, а здатність авторки представити двома абсолютно різними способами деякі ситуації із повсякденного життя дозволяє читачам ототожнюватися з ними.

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

СЛОВНИКИ

Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. Єрошенко О. – Донецьк: Глорія Трейд, 2012.

Menac, Antica; P. Koval', Alla, *Ukrains'ko-horvats'kyj abo serbs'kyj slovnyk = Hrvatsko ili srpsko-ukrajinski rječnik*, Zagreb, 1979.

ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛА

<http://sum.in.ua/>

<https://starylev.com.ua/old-lion/author/kononenko-yevgeniya>

<https://ukrreferat.com/chapters/rizne/proza-evgenii-kononenko.html>

<https://anetta-publishers.com/authors/4>

http://www.calvaria.org.ua/press.php?press_id=54

<https://md-eksperiment.org/post/20170727-feministichnij-triptih-yevgeniyi-kononenko-v-konteksti-zagalnoukrayinskoyi-problematiki>

<https://md-eksperiment.org/post/20170727-hudozhnye-vidobrazhennya-problemi-mista-i-provinciyi-v-prozi-yevgeniyi-kononenko>

<https://ua-referat.com/uploaded/tvorchist/yevgeniyi-kononenko-v-konteksti-suchasnoyi-ukrayins/index1.html>

<https://md-eksperiment.org/category/yevgeniya-kononenko>

<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/monografija-Filonenko.pdf>

<https://www.pravda.com.ua/articles/2005/01/16/3006183/>

<https://core.ac.uk/download/pdf/141487426.pdf>

<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/monografija-Filonenko.pdf>

https://libgonchar.org/images/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%84%D0%B2%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D1%96%D1%8F4.pdf

https://shron1.chtyvo.org.ua/Kharchuk_Roksana/Suchasna_ukrainska_proza_Postmodernyi_period.pdf

<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/171750/08-Zborovska.pdf?sequence=1>

<https://dr.nsk.hr/en/islandora/object/ffzg%3A1597/datastream/PDF/view>

https://bib.convdocs.org/v2229/%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0_-

https://bib.convdocs.org/v2229/%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B0_%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B4%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0_%D1%94._%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE,_%D0%B2._%D1%88%D0%BA%D0%BB%D1%8F%D1%80,_%D1%96._%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%83%D0%B4%D1%8C%D0%BA%D0%BE

<https://ua-referat.com/uploaded/tvorchiste-yevgeniyi-kononenko-v-konteksti-suchasnoyi-ukrayins/index1.html>

<https://chtyvo.org.ua/authors/Kononenko/>

7. РЕЗЮМЕ

Дипломна робота заснована на розгляді та аналізі творчості сучасної української письменниці Євгенії Кононенко. Подані приклади двох її новел, в яких можна помітити мотиви, характерні для художніх творів цієї авторки. Деякі з цих мотивів: ностальгія, іронія, сильна жіноча особистість, повсякденні життєві ситуації та людські слабкості. Євгенія Кононенко пише просто і стисло, тому читати та перекладати її твори не складно, а навпаки, легко і захопливо.

Ключові слова: *Євгенія Кононенко, мала проза, побут, втрата, жіноча література*

7.1. SAŽETAK

Diplomski rad temelji se na analizi i pregledu stvaralaštva suvremene ukrajinske književnice Jevgenije Kononenko. Daje se primjer dviju njezinih novela u kojima se mogu uočiti motivi karakteristični za djela ove autorice. Neki od tih motiva su: nostalgija, ironija, snažna ženska ličnost, svakodnevne životne situacije i ljudske slabosti. Jevgenija Kononenko piše na jednostavan i sažet način te samim time nije zahtjevno čitati ni prevoditi njezina djela, već je to zanimljiv i ugodan proces.

Ključne riječi: *Jevgenija Kononenko, kratka proza, svakodnevni život, gubitak, ženska književnost*

7.2. SUMMARY

The master's thesis is based on the work of a contemporary Ukrainian writer, Yevheniya Kononenko. Two of her novels are studied in order to establish motives characteristic to the author. Some of these motives are: nostalgia, irony, a strong female personality, everyday life situations and human weaknesses. Kononenko's writing is simple

and concise, so her works are not difficult to read or translate, but it is an interesting and enjoyable process.

Keywords: *Yevheniya Kononenko, short prose, everyday life, loss, women's literature*